

Boverkets författningssamling

Utgivare: Yvonne Svensson

BFS 2025:5

KUL 4

Boverkets föreskrifter om ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden;

Utkom från trycket
den 25 juni 2025
Omtryck

beslutade den 13 juni 2025.

Boverket föreskriver med stöd av 10 kap. 23 § plan- och byggförordningen (2011:338) i fråga om Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden

dels att nuvarande 11 § ska betecknas 13 § och 13 § ska betecknas 12 §,
dels att 1–8, allmänna rådet i 9, 10, 14 och 15 §§ samt rubrikerna närmast före 1 och 3 §§ ska ha följande lydelse,
dels att nya 11, 12 och 13 §§ ska ha följande lydelse,
dels att rubrikerna närmast före nuvarande 4 § ska sättas närmast före 5 §, 11 § ska sättas närmast före 13 § samt 13 § ska sättas närmast före 12 §,
dels att det ska införas närmast före 4 och 11 §§ två nya rubriker av följande lydelse.

Författningen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna författning träder i kraft.

Inledning

1 § Denna författning gäller för certifiering av sådana sakkunniga som avses i 10 kap. 8 § 2 plan- och bygglagen (2010:900), som ska utföra de kontroller som behövs för att verifiera att samhällets krav om tillvaratagande av kulturvärden enligt 2 och 8 kap. plan- och bygglagen tillgodoses.

De allmänna råden innehåller generella rekommendationer om tillämpningen av föreskrifterna i denna författning. De allmänna råden föregås av texten Allmänt råd och är tryckta med mindre och indragen text. (BFS 2025:5).

Allmänt råd

Med kulturvärden avses byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga, konstnärliga och arkitektoniska värden. Samtliga dessa värden innefattas även i begreppet kulturhistoriskt sammanhang.

2 § Den sakkunnige ska kunna sätta in, analysera och tolka byggnadsverk i ett kulturhistoriskt sammanhang. Därutöver ska den sakkunnige ha kunskap om

- i Sverige förekommande äldre byggnadstekniker och material,
- arkitekturhistoria och byggnadstradition, och
- restaureringarnas teori och historia. (BFS 2025:5).

Behörighetsklasser vid certifiering

3 § Certifiering får lämnas för

- behörighet **N** (normal) för kontroll av normal art, och
- behörighet **K** (kvalificerad) för kontroll av kvalificerad art.

Allmänt råd

Det är byggnadsverkets kulturvärden, ändringens omfattning och projektets komplexitet som avgör vilka krav som bör ställas på den sökande. För ett enklare ingrepp i ett byggnadsverk med stora värden kan ibland en kontroll av normal art räcka. För omfattande ingrepp i ett byggnadsverk med många motstridiga intressen kan kontroll av kvalificerad art krävas, även om byggnadsverkets värden inte är lika betydande. (BFS 2025:5).

Krav på kunskap om författningar

4 § För att få behörighet ska den sökande ha kunskap om och förståelse för de olika anspråk som kan ställas på ett byggnadsverk vid ändring.

För både behörighet **N** och **K** krävs att den sökande ska ha kunskap om

1. plan- och bygglagen (2010:900),
2. kulturmiljölagen (1988:950),
3. plan- och byggförordningen (2011:338),
4. kulturmiljöförordningen (1988:1188), och

5. relevanta föreskrifter och allmänna råd avseende byggande som har meddelats med stöd av dessa författningar.

Vidare krävs kännedom om tillämpliga delar av miljöbalken. Särskild vikt ska läggas vid de delar av regelverket som är tillämpliga vid ändring av byggnadsverk. (BFS 2025:5).

Krav på teoretisk kunskap

5 § För att få behörighet **N** ska den sökande ha antingen

1. högskoleexamen med kulturhistorisk inriktning som omfattar minst 180 högskolepoäng, varav minst 90 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning,

2. arkitektexamen innefattande eller kompletterad med 60 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning,

3. högskoleexamen med byggnadsteknisk inriktning (byggnadsingenjör eller byggingenjör) innefattande eller kompletterad med 60 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning, eller

4. intyg om att den sökande genom mångårig yrkesverksamhet innehar teoretiska kunskaper motsvarande utbildningskravet.

Utbildningskravet avseende arkitektexamen och byggnadsingenjörsexamen kan även tillgodoses genom motsvarande utbildningar i annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. (BFS 2025:5).

Allmänt råd

Med byggnadsantikvarisk inriktning menas en sådan utbildning som innefattar alla de i 2 § angivna kriterierna. Om kunskaperna inhämtats genom kurser som inte har renodlad byggnadsantikvarisk inriktning kan det sammanlagda poängantalet som krävs bli högre än det som anges för byggnadsantikvarisk utbildning.

Med högskoleexamen avses även annan eftergymnasial utbildning i den mån den i övrigt uppfyller de uppställda kriterierna.

Intygsgivare enligt 5 § 4 kan ha erhållit kännedom om den sökandes kunskapsnivå antingen genom egen kännedom om den sökandes verksamhet eller genom kontakt med andra som har sådan kännedom. Även rapporter, artiklar eller andra publikationer utarbetade av den sökande får

läggas till grund för intyget. Begreppet mångårig yrkesverksamhet får tolkas utifrån verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

För behörighet N bör intyg från länsstyrelse, länsmuseum eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas. (BFS 2025:5).

6 § För att få behörighet K ska den sökande ha antingen

1. högskoleexamen från byggnadsantikvariskt program omfattande minst 180 högskolepoäng,
2. arkitektexamen innefattande eller kompletterad med 90 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning,
3. högskoleexamen med byggnadsteknisk inriktning (byggnadsingenjör eller byggingenjör) innefattande eller kompletterad med 90 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning, eller
4. intyg om att den sökande genom mångårig yrkesverksamhet innehar teoretiska kunskaper motsvarande utbildningskravet.

Utbildningskravet avseende arkitektexamen och byggnadsingenjörs- eller byggingenjörsexamen kan även tillgodoses genom motsvarande utbildningar i annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. (BFS 2025:5).

Allmänt råd

Med byggnadsantikvarisk inriktning menas en sådan utbildning som innefattar alla de i 2 § angivna kriterierna. Om kunskaperna inhämtats genom kurser som inte har renodlad byggnadsantikvarisk inriktning kan det sammanlagda poängantalet som krävs bli högre än det som anges för byggnadsantikvarisk utbildning.

Med högskoleexamen avses även annan eftergymnasial utbildning i den mån den i övrigt uppfyller de uppställda kriterierna.

Intygsgivare enligt 6 § 4 kan ha erhållit kännedom om den sökandes kunskapsnivå antingen genom egen kännedom om den sökandes verksamhet eller genom kontakt med andra som har sådan kännedom. Även rapporter, artiklar eller andra publikationer utarbetade av den sökande får läggas till grund för intyget. Begreppet mångårig yrkesverksamhet får tolkas utifrån verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

För behörighet K bör intyg från två intygsgivare, länsstyrelse, länsmuseum eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas. (BFS 2025:5).

Krav på praktisk erfarenhet

7 § För att få behörighet N ska den sökande ha utfört minst tre årsarbeten, varav ett under den senaste treårsperioden, omfattande arbetsuppgifter som i väsentlig grad innefattar kulturhistorisk värdering av bebyggelse. (BFS 2025:5).

8 § För att få behörighet K ska den sökande ha utfört minst tre årsarbeten, varav ett under den senaste treårsperioden, med uppgifter som i väsentlig grad innefattar kulturhistorisk värdering av bebyggelse. Den sökande ska även ha arbetat med kulturhistorisk konsekvensanalys av ändringsförslag och kontroll av kulturvärden vid ändring av byggnadsverk. (BFS 2025:5).

Allmänt råd

Arbetserfarenheten bör omfatta minst två större eller tio mindre projekt.

9 § Den praktiska erfarenheten ska styrkas genom intyg.

Allmänt råd

Intyget utgör endast ett konstaterande av att ett visst arbete har utförts, men ingen kvalitetsbedömning av det utförda arbetet. Om intygsgivaren har tillräcklig kännedom om arbetets art och omfattning kan intyget även omfatta arbeten som utförts på uppdrag av någon annan än intygsgivaren.

För båda behörigheterna bör intyg lämnade av länsstyrelse, länsmuseum, byggnadsnämnd eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas. För behörighet N bör dessutom intyg lämnade av certifierad sakkunnig kulturvärden med behörighet K, under vars insyn den sökande har arbetat, kunna godtas. (BFS 2025:5).

Lämplighet för uppgiften

10 § Den sökande ska vara lämplig för uppgiften. Lämpligheten ska styrkas med intyg från den senaste yrkesverksamma treårsperioden. (BFS 2025:5).

Allmänt råd

Lämplighetsintyget utgör en bedömning där intygsgivaren uttalar sig om ifall den sökande kan antas vara lämplig för uppgiften.

För båda behörigheterna bör intyg lämnade av länsstyrelse, länsmuseum eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas. För behörighet N bör dessutom intyg lämnade av certifierad sakkunnig kulturvärden med behörighet K, under vars insyn den sökande har arbetat, kunna godtas. (BFS 2025:5).

Teoretiskt prov

11 § Den sökandes kunskap enligt 4 § ska kontrolleras genom skriftligt kunskapsprov med godkänt resultat. (BFS 2025:5).

Rapporteringskyldighet

12 §¹ Den sakkunnige ska årligen lämna in en rapport till certifieringsorganet med uppgift om genomförda uppdrag som sakkunnig eller samordnare av kontroller av kulturvärden. (BFS 2025:5).

Allmänt råd

Rapporten bör omfatta uppgifter om uppdragsgivare, under vilken tid uppdragen varat, fastighetsbeteckning på objekt som uppdragen omfattar samt en kort karaktärisering av uppdragens art. (BFS 2025:5).

Certifieringens giltighet

13 § Certifiering får lämnas för en period av högst fem år. (BFS 2025:5).

¹ Tidigare 12 § upphävd genom BFS 2023:3.

Omcertifiering

14 § För att få nytt beslut om certifiering, när ett tidigare beslut upphör, ska en förnyad skriftlig kunskapsprövning av den sakkunniges kompetens med avseende på regelverken enligt 4 § göras. Likaså ska erfarenhet av praktiskt arbete styrkas och lämplighet för uppgiften åter prövas. (BFS 2025:5).

Allmänt råd

För att bli omcertifierad bör man ha arbetat minst två år på heltid eller deltid under den senaste femårsperioden med sådana relevanta uppgifter som anges i 7 och 8 §§.

Nytt kunskapsprov kan även krävas exempelvis om det skett väsentliga ändringar i bygglagstiftningen enligt 4 § eller i kraven för att få certifiering enligt denna författning.

Återkallande av certifiering

15 § Har den sakkunnige visat sig uppenbart olämplig för uppgiften eller har erhållit certifiering på felaktiga grunder, får det organ som utfärdat certifieringen återkalla denna. (BFS 2025:5).

Allmänt råd

Uppenbar olämplighet kan bestå i utfärdande av felaktiga eller falska intyg eller uppvisad oskicklighet vid utförande av arbetsuppgiften.

1. Denna författning² träder i kraft den 2 maj 2011, då Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2006:6) om certifiering av sakkunniga kontrollanter av kulturvärden vid ändring av byggnadsverk ska upphöra att gälla.

2. Den som innehar certifikat som fristående sakkunnig enligt äldre bestämmelser har rätt att fortsätta arbeta som sakkunnig i ärenden som har påbörjats före den 2 maj 2011.

3. Den som har certifikat som sakkunnig kontrollant av kulturvärden vid ändring av byggnadsverk enligt äldre bestämmelser med behörighet **N** eller **K** har även rätt att arbeta som sakkunnig utifrån sin behörighet i ärenden som påbörjats från och med den 2 maj 2011. Innan den certifierade sakkunnige tar uppdrag som sakkunnig ska den ha skaffat sig kunskap om plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:338) med tillhörande regler.

Denna författning³ träder i kraft den 1 juli 2023.

² BFS 2011:15.

³ BFS 2023:3.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2025.

På Boverkets vägnar

ANDERS SJELVGREN

Theodora Schwalbe